

Consent in Enschede: Veel onderwijs- concepten en ambitie als bindmiddel

Mei 2018

De school moet kinderen aanspreken op hun passie, vindt Marcel Poppink, bestuursvoorzitter van de Stichting Consent in Enschede. Zo gaan zij het nut snappen van leren en worden ze alleen maar leergieriger. Vanuit die visie dacht Poppink als lid van de Ontwikkelgroep Regie op Onderwijskwaliteit mee over hoe de sector zelf de verantwoordelijkheid voor goed onderwijs kan invullen.

De ontwikkelgroep maakte het schema 'Regie op onderwijskwaliteit', waarmee besturen kunnen checken of ze hun regietaak met betrekking tot de onderwijskwaliteit goed invullen. In de werkwijze van Consent komen de kernpunten uit dit schema terug. De collectieve ambitie, de besturingsfilosofie en bestuurlijke opgave, de cyclus kwaliteitszorg, positionering, de governance: alles is samengevat in het 'bestuursportfolio', dat past op één A-drie. Daar staat ook Consents definitie van onderwijskwaliteit: leerlingen ontwikkelen zich voor maatschappelijk- en carrièreperspectief, passend bij hun leerpotentieel, talenten en interesses. Vier pijlers geven aan wat leerlingen in staat zijn te verwoorden: wie ben ik, wat wil ik, wat kan ik en wat doe ik.

"Dit bestuursportfolio helpt ons om op alle niveaus dezelfde taal te spreken", zegt Poppink. Bij het recente bezoek van de onderwijsinspectie in het kader van het bestuurlijk toezicht fungeerde het document als wegwijzer. De inspectie zag ook de verbinding met de schoolportfolio's; de A-drie's waarop elke school verdere invulling geeft aan visie, doelen en werkwijze. Zo zet obs De Linde 'leer-kracht' centraal: krachtig leren door geloof in groei. De school laat zien met welke methodes wordt gewerkt aan de vier pijlers en zoekt in op planmatig werken, positionering en de sociocratische werkwijze. Wendy Brasz, directeur van De Linde, vond het niet ingewikkeld om met haar team een schoolvertaling te maken van het bestuursportfolio. "De bestuursfilosofie is helder. Je stemt de principes af op waar je staat als school; je kunt je eigen identiteit erin kwijt. Wij hebben bijvoorbeeld twee locaties met heel verschillende populaties. Die vragen elk om een eigen vertaling. En wij zijn erg bezig met onderwijskwaliteit, dus hebben we dat in ons portfolio zorgvuldig uitgewerkt." Achter de beknopte schema's ligt een uitgebreider verhaal. Brasz: "Elk plaatje op het portfolio is uitgewerkt in eenvoudige borgingsdocumenten waarin de vragen waarom, hoe en wat worden beantwoord."

Geen blauwdruk

Een aantal van de 32 Consent-scholen werkt volgens een bepaald concept: montessori, dalton, freinet, jenaplan, Steve Jobs en er is ook een internationale school. "Er is geen

blauwdruk”, zegt Poppink. “Iedereen mag vanuit z’n eigen concept werken. Wat ons bindt is de collectieve ambitie.” De scholen zelf willen echter graag wat dichter tegen elkaar aankruipen waar het gaat om het waarmaken van die ambitie, zo bleek vorig jaar tijdens de tussenevaluatie. Het bestuur voerde rondetafelgesprekken over de strategische ambitie met ouders, leerkrachten, leerlingen, directeuren, gmr en Raad van Toezicht. Poppink: “Men zei: houd die mooie ambitie vast. Maar de verschillen tussen de scholen zijn wel groot. De scholen en stakeholders vinden dat we meer naar elkaar moeten toegroeien.” Zelf denkt hij dat de collectieve ambitie daar voldoende mogelijkheden voor biedt. School-directeur Brasz ook: “Die kapstok geeft richting en vrijheid. Voor mij is de uitdaging hoe je vanuit dat strategisch perspectief de school in beweging brengt naar die stip op de horizon. Daarvoor gebruiken wij als scholen elkaar als klankbord.”

Consent wil kinderen bewust maken van wie ze zijn, wat ze kunnen, wat ze willen en wat ze daarvoor moeten leren. Dat begint al bij de kleuters met de methode Zikke (zichtbare ikke). Ze mogen beurtelings spulletjes die iets over henzelf vertellen, in een koffer stoppen en aan de hand daarvan over zichzelf vertellen. In de bovenbouw wordt een beroepenmarkt ingezet om kinderen in aanraking te brengen met beroepen die ze niet kennen. Poppink: “Tussen negen en veertien jaar maken kinderen de keuze voor hun latere maatschappelijke carrière; dat is wetenschappelijk aangetoond. Daarom integreren wij de beroepspraktijk in het onderwijs.” Er zijn veel contacten met het bedrijfsleven. Kinderen gaan voorbereid op excursie: wat doet dit bedrijf, welke functies zijn er en welke vragen wil ik stellen? De lokale visboer besprak met kinderen de plastic soep in de oceanen en vroeg hen hoe hij de hoeveelheid plastic afval van zijn winkel zou kunnen terugdringen. Poppink: “We hebben samen met bedrijven, de Universiteit Twente en TechYourFuture voor een periode van zes weken een didactiek ingericht. Onze leerkrachten hebben die vertaald naar de dagelijkse praktijk.” In het kader daarvan zette een wethouder bijvoorbeeld een klas aan het werk: straks gaan we van het gas af; hoe gaan we dan onze huizen verwarmen? Na afloop presenteerden de kinderen hun oplossing aan de wethouder.

Talentgesprekken

Ook het personeel wordt gestimuleerd om aan de eigen talenten te werken. Daar is het personeelsbeleid op aangepast, vertelt René Huitink, coördinator van het Steunpunt Passend Onderwijs Enschede (SPOE). Huitink, voorheen directeur van een Consent-school, zit samen met Poppink in de Ontwikkelgroep Regie op Onderwijskwaliteit. Hij vertelt: “We hebben de 360 graden feedback losgelaten. De directeuren voeren nu talentgesprekken met hun teamleden.” Van tevoren vult iedereen een talentenmonitor in. Brasz: “Je krijgt een prachtig overzicht van ieders kwaliteiten en gaat daar meer gebruik van maken.”

Met behulp van interne visitaties houdt het bestuur zicht op de onderwijskwaliteit. Huitink, een paar collega’s van het SPOE en een schooldirecteur gaan samen een dag een school in. Tevoren hebben ze opbrengsten en andere data bekeken en gepolst waar de school wil dat zij naar kijken. Zij observeren in de klas en praten met leerkrachten, leerlingenraad, directeur en soms ouders. Na afloop houden ze een korte presentatie. De directeur deelt het verslag met het bestuur. Later, tijdens het managementgesprek, wordt er gevraagd wat de school met de aanbevelingen heeft gedaan. Poppink: “De visitatie is niet gekoppeld aan de inspectienormen, maar aan onze eigen ambities. Dat geldt voor alles wat we doen. Ook ons financieel verslag is gekoppeld aan de Consent-ambities.”

Vanaf groep 6 houden leerkrachten ‘driehoeksgesprekken’ met leerlingen en ouders. Daarbij wordt besproken wat het leerpotentieel van een kind is, waar de interesses en talenten liggen, naar welke vo-school het wil en waarom. De vraag is dan: passen jouw leerresultaten bij die plannen? En welke ondersteuning heb je nodig? De scholen monitoren gaandeweg hoe leerlingen presteren. Daarbij wordt er gekeken naar citoscores, maar vooral naar ieders leerpotentieel. Poppink: “We houden het streefniveau hoog; we gaan uit van een groei van ambitie en vaardigheid. Het leerpotentieel is niet de grens.”

Je moet als bestuur je eigen koers varen, vindt de bestuurder. “Wij hebben voldoende kennis om zelf te bepalen wat kwaliteit van onderwijs is. Als je alleen uitgaat van de inspectienormen, pak je de regie niet. Ik vind dat de inspectie een andere rol zou moeten spelen. Wij geven aan wat wij belangrijk vinden, en de inspectie kan dan vragen hoe wij daaraan werken.”

